

KUNNEN STOF EN AS ZICH OMDRAAIEN IN DE URNE?

PROCES BERDEN: ALLE REGISTERS OPEN

De Oostendse meester-organist Joseph Berden is niet meer. Blijkbaar was het overlijden van de 71-jarige man voor enkele Oostendse magistraten het teken om ervan uit te gaan "dat nu wel alles gepermitteerd is".

Het advies dat de arbeidsauditeur op 1 december 1987 formuleerde naar de rechtbank toe -en wellicht ook de vorm van een vonnis zal krijgen- staat op alle punten haaks op alle juridische precedentes en houdt een flagrante verdraaiing van de werkelijkheid in.

De invloed van de politiek op de rechtspraak aan de Brugse magistratuur, deel driehonderdvierenzeventig.

Er komt dan toch eindelijk beweging in het loonproces dat wijlen Joseph Berden heeft ingespannen tegen de kerkfabriek St. Jozef. De onlangs overleden meester-organist heeft het zelf niet meer mee te maken: in zijn advies aan de rechtbank presteerde de Oostendse arbeidsauditeur het om wóórde-lijk het pleidooi van kerkraad-advocaat Patrick Blanckaert over te nemen. Als men weet dat de vader van Meester Blanckaert Vrederechter is aan dezelfde rechtbank en tevens als magistraat in de St. Jozefskerkfabriek zetelt, dan wordt misschien duidelijk waarom de arbeidsauditeur met zijn advies teruggreep naar dekretten uit de tijd van keizer Napoleon en de bewering staande houdt dat Joseph Berden gedurende zijn 53-jarige loopbaan slechts 12 uur per week werkzaam was als organist en niet als koster-organist.

Uit het hierbij gepubliceerde 'Getuigschrift van Werkgever', netjes afgeleverd en afgestempeld door de kerkfabriek zelf en gewettigd door de Stad Oostende blijkt nochtans héél duidelijk dat Berden 5 à 6 uur per dag en 6 dagen per week als kosterorganist werd tewerkgesteld.

Ook stelde de arbeidsauditeur dat er voor kerkpersoneel geen CAO bestaat en dat de door Joseph Berden gevraagde achterstallige vakantievergoedingen uit de periode tot na 1980 verjaard zijn.

Pastoor Dehem verloochent zijn eigen handtekening

DE GEHEIMZINNIGE BOEKHOUDING VAN DE KERKFABRIEK

Nu zou een arbeidsauditeur toch horen te weten dat een Collectieve Arbeidsovereenkomst (CAO) weliswaar de meest aangewezene verbintenis met zich meebrengt tussen werkgever en werknemer, maar dat er heus wel andere manieren bestaan om een geldige regeling tot stand te brengen. Voor koster-organisten bestaat er een Aanvullend-NPC én kan er worden verwezen naar een karrevracht ministeriële circulaire met bijhorende loonschalen. Terzake is er een rondschrijven van 26 september 1974 van de hand van toenmalig minister van Justitie Vanderpoorten aan de verschillende provinciebesturen, die deze richtlijn op hun beurt aan alle gemeentebesturen en kerkfabrieken dienden over te maken. Wat lezen wij daarin? Benevens een heel precieze omschrijving van het minimumloon waar dhr. Berden recht op had (zowat het drievoudige van hetgeen de kerkfabriek hem toestopte), staat er: "Dit ministeriële rondschrijven bepaalt dat de minimum-bezoldiging bij ontoereikendheid van de inkomsten van de kerkfabriek op de gemeente kan worden verhaald".

Zéér interessant! Want nu kan de vraag wel heel cru worden gesteld: wat is er gebeurd met het geld dat de familie Berden toekwam? Aangezien de boekhouding van de kerkfabriek vermeldt (zie verder) dat Joseph Berden als laureaat van het Lem-

mens-instituut zes dagen per week 5 à 6 uren werkzaam was, moet de kerkfabriek de hulp van de Stad Oostende hebben ingeroepen om de organist (koster-organist) te bezoldigen. Immers, jaarlijks past de Stad voor ruim 1 miljoen frank bij in de begroting van de St. Jozefskerkfabriek.

Wat gebeurde er in werkelijkheid? Berden kreeg slechts 1/3 uitbetaald van hetgeen waar hij recht op had. De resterende 2/3, over al die jaren goed voor een bedrag van om en bij de 10 miljoen fr., zijn dus ófwel nooit door de Stad betaald (en dan klopt er iets niet met de boekhouding van de kerkfabriek) ófwel verdwenen in de zakken van de heren kerkraadsleden (en dan klopt er nog minder van die boekhouding). Een zaak om te volgen.

Maar, zo stelt de arbeidsauditeur, dhr. Berden presteerde slechts 12 uur per week en valt zo onder de laagste weddeschaal. Om die redenen voert de verdediging van de St. Jozefskerkfabriek -steeds in tegenspraak tot het door de kerkraad zelf afgeleverde getuigschrift- ook aan dat Berden niet koster-organist maar organist was. Men kan op die manier namelijk makkelijker staande houden dat de taak van dhr. Berden beperkt bleef tot dagelijks even 2 uurtjes op het orgel komen tokkelen en dan weer de biezen te pakken. Een stelling die dan weer kracht wordt bijgezet door het verwijt van 'de kumul' aan het adres van wijlen Joseph Berden. Een tijdlang -maar hoe lang is een 'tijd lang'?- was Berden immers én koster-organist én directeur van het muziekkonservatorium te Oostende. Wel-

Bij vonnis van 19 januari '88 heeft de Oostendse arbeidsrechtbank dan toch de klacht omtrent het loontekort van dhr. Berden ontvankelijk verklaard.

Er wordt echter steeds vanuit gegaan dat Joseph Berden in de St. Jozefskerk gemiddeld 2 tot 3 uur per dag werd tewerkgesteld. (Zoals u elders op deze pagina's kunt lezen is dit dan totaal in tegenspraak tot het door de kerkfabriek afgeleverde en hieronder gepubliceerde attest.)

Een uitspraak van de rechtbank komt er in maart. Gevraagd werd dat de familie Berden 'betere bewijzen' zou voorleggen omtrent het precieze aantal gepresteerde werken.

Zoiets is totaal ongewoon in het arbeidsrecht. Het lijkt wel of de rechtbank de opstellers en ondertekenaars van dit getuigschrift (de kerkfabriek zelf en de Stad Oostende) van valsheid in geschrifte wil beschuldigen zonder daartoe ook maar 1 aanwijzing aan te halen.

Voor de zoveelste maal: afwachten dus.

Nr. RWP / N23/II/9.872(B) -200-3-

GETUIGSCHRIFT VAN WERKGEVER
(Zo mogelijk of te leveren op firmapapier)

Ik ondergetekende DEHEM PAUL
handelend in hoedanigheid van geloofwaardige
wonende te 8400 Goteude
verklaar dat (naam en voornamen) BERDEN JOSEPH
geboren te Goteude op 02.02.1916
wonende te Goteude 8400 Veluwevliet straat, nr 4
door mij zonder onderbreking werd tewerkgesteld van 01.10.1988 tot 01.10.1981 (met uitzondering van de maanden augustus en september) en tegenover mij verbanden was door een arbeidsovereenkomst 5-6 uren per dag, gedurende 6 dagen per week en gedurende 52 weken per jaar werkzaam.
Hij heeft mijn dienst verlaten omdat hij de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt
Hij wordt vervangen door Leo Wirtz

Ik heb geen startingskaart(en) opgemaakt op naam van bovengenoemde, noch pensioen afhoudingen op de bezoldigingen gedaan omdat:

Ik verklaar uitdrukkelijk dat ik bovengenoemde niet heb tewerkgesteld in de hoedanigheid van ambachtsman, onafhankelijk arbeider, ondernemer, onder-aannemer of vennoot, noch in vergelding van bezoldigingen.

Gedurende de periode dat betrokkene in mijn dienst werkzaam was stelde ik gemiddeld 0 werkdagen te werk waaronder (naam en voornamen):
M.
M.
M.

De inlichtingen in dit getuigschrift vervat blijken uit (1)
Gezien voor rechtvaardig op mijn eer dat onderhavige verklaring, die wordt afgeleverd om te dienen tot staving van mijn aanvraag om pensioen, oprecht en volledig is.

Gedaan te Goteude op 07.04. 1982
(handtekening) (2)
J. Dehem
Ed. Cavellestraat 4
8400 Goteude

BEANGRIJK

De op deze verklaring voorkomende handtekening dient gelegaliseerd.
(1) De bron aanduiden waarvoor de inlichtingen werden geput: de boekhouding - personeelslijsten - loonstaten - huishoudelijke papieren enz.
(2) Indien de ondertekenaar het attest niet eigenhandig opmaakt of invult dient hij zijn handtekening te voorzien van de woorden "Gelezen en goedgekeurd".

De ommantelde aanvraag
J. VERHAEGHE

DOMESTIC
STAD OOSTENDE
2885047 6-
N° 05821

Volgens het advies van de Arbeidsauditeur werd Joseph Berden in de St. Jozefsparochie tewerkgesteld als organist en niet als koster-organist. Als organist werkte hij hooguit 12 uren per week, zo luidt het.

Misschien is het nuttig deze gegevens te plaatsen naast het hierbij afgedrukt 'Getuigschrift van Werkgever', afgeleverd op 7 oktober 1982 door zaakgelastigde Paul Dehem (namens de St. Jozefskerkfabriek zelf!) en als wij goed kunnen lezen dan staat daar toch heel duidelijk dat Berden in de hoedanigheid van koster-organist (1) gemiddeld 5 tot 6 uren per dag werkzaam was. (2).

Leed dhr. Dehem even aan verstandsverbijstering? Vulde hij 'per ongeluk' een dermate belangrijk document verkeerd in? Maar waarom zette de St. Jozefsparochie er dan haar stempel op? En hoe komt het dan dat dit document stempel en zegel van de Stad Oostende draagt? Hoe komt het dat het dan óók door stadsambtenaar J. Verhaeghe is ondertekend?

En waarom gaat de arbeidsauditeur aan dergelijk materiaal voorbij?

hij was dat gedurende... 8 maanden! Op een loopbaan van 53 jaar mag je wel zeggen dat dit niet direct een grote invloed kan hebben op de hele verhouding. Trouwens, in 1980 verdiende Joseph Berden als internationaal gevierd organist aan de St. Jozefskerk hooguit 2.000 frank meer dan een schoolverlater bij de RVA ontvangt als hij ouder is dan 21...

Zoon Jean-François: "Mijn vader werkte 36 uur per week voor de St. Jozefsparochie,

maar hij werkte dan ook elke dag, 7 dagen per week. Terwijl hij 20 uur per week voor rekening van het konservatorium werkte".

Natuurlijk kan men tot in het oneindige blijven redetwisten over het aantal per dag of per week gepresteerde werken, maar een vonnis van het Arbeidshof te Luik is daar erg duidelijk in: in dergelijke twistgevallen kan enkel bij gebrek aan bestaande documenten waaruit de precieze aard van

de overeenkomst tussen beide partijen blijkt, een onderzoek worden bevolen naar de werkelijke omstandigheden waarin de tewerkstelling geschiedde. Nogal logisch, dunkt ons, maar daar dacht de Oostendse arbeidsauditeur dus anders over.

In het dossier zit het Getuigschrift van de Werkgever dat wij bij deze publiceren. Wil de auditeur dan de geloofwaardigheid van

lees verder blz. 14

BERDEN *vervolg van blz. 13*

de door de burgemeester gemachtigde bureauhef van de Stad Oostende **J. Verhaeghe** die het stuk wetigde op de helling zetten? Gaat hij ervan uit dat de gelastigde van de kerkfabriek op een dermate belangrijk document 'per ongeluk' de verkeerde gegevens invulde? En is het niet zo dat dhr. Dehem, zaakgelastigde, onderaan onder punt (1) bevestigde dat dit Getuigschrift werd opgesteld aan de hand van de boekhouding, de loonstaten en de huishoudelijke papieren?

In het binnenland wordt de zaak met de volle belangstelling gevolgd. Ja, zelfs het gezellige pulpblad **Blik** besteedde twee volle kleurenpagina's aan de zaak-Berden. Volgend fragment zegt misschien meer over het aantal uren dat dhr. Berden per dag in de St. Jozefskerk spendeerde: "Indertijd had ik het zeer moeilijk om de eindjes aan mekaar te knopen voor mijn gezin", vertelt Berden. "Ik moest 's nachts in bars piano spelen. In die bars kwamen de leden van de kerkraad vertier zoeken. Ze vroegen me: "Ewel Joseph, wat doet jij hier?" - "Mijn brood verdienen! En gij?" "Zij kwamen naar de striptease kijken..."

Voor heel wat andere mensen heeft de zaak-Berden echter niet zijn belang omwille van de striptease-perikelen, maar wel omdat er in dit land ettelijke organisten zitten die met evenveel liefde voor het vak tegen waanzinnig lage lonen werkten. Aangezien Joseph Berden als 12-jarig 'wonderkind' al in de St. Jozefsparochie aan zijn loopbaan begon, heeft geen enkele zaak een omvang als deze. De nabestaanden van Joseph Berden eisen 10 miljoen fr. aan het over 53 jaar tekort uitbetaalde loon.

Er kan nu al één konklusie worden getrokken: er moet heel gauw een CAO komen voor het kerkpersoneel. We leven in 1988 en het is echt geen vorm van 'onverdraagzaamheid' om op te komen voor de rechten van de werknemers in de kerk. Binnen de verschillende Vlaamse kerkfabrieken zijn er blijkbaar nog heel wat mensen die in Middeleeuwse termen denken over de almacht van Mijnheer Pastoor. De overigen als zeer integer bekend staande journalist **Willy Moons**, tevens kerkraadslid te Oostduinkerke, schreef in Het Nieuwsblad n.a.v. het advies van de arbeidsauditeur in de zaak-Berden: "Een benoeming en loon voor kerkpersoneel is iets wat nog steunt op dekretten van keizer Napoleon uit 1809 en niemand heeft zich daarmee te bemoeien, tenzij als de kerkfabriek hiervoor een beroep moet doen op openbare fondsen via gemeentetoeelagen. (...) Overigens wordt kerkpersoneel betaald volgens prestaties en volgens de willekeur van de pastoor en de kerkfabriek (...) en geen arbeidsrechtbank die daaraan iets kan doen".

Dit schetst heel treffend de kern van de gedachtingang binnen de zich kennelijk totaal boven de wet verheven voelende kerkfabrieken.

(Ter attentie van WM: de St. Jozefskerkfabriek ontvangt jaarlijks ruim 1 miljoen fr. van de Stad Oostende om haar begroting in evenwicht te brengen.)

EEN DANSPASJE OP HET GRAF

In Wallonië is momenteel een liga voor de bescherming van het kerkpersoneel in oprichting. De eerste loonprocessen, door gedupeerde kosters of kosten-organisten ingespannen tegen hun voormalige werkgevers, dateren van eind jaren '70. Er was o.m. de zaak van koster **Albert Cremer** van de kerkfabriek van Welckenraedt die eerst voor de arbeidsrechtbank van Verviers en nadien (1978) nog eens voor het arbeidshof te Luik in het voordeel van de koster werd beslecht. In het advies van de auditeur en in het vonnis van de rechtbank werd de diskrepantie tussen de door de kerkfabriek gehanteerde, maar geen enkele wettelijke grond hebbende 'oude norm' en

SYMBOLISCH

De voorzitter van de rechtbank heeft al herhaaldelijk opgeroepen tot 'sereniteit'. Advokaten van eisende en verwerende partij werden bij de voorzitter geroepen en gevraagd het pleiten te beperken tot het strikt juridische.

Eerder al zette kerkraad-advokaat **Patrick Blanckaert** zijn kollega ertoe aan om de familie Berden te beletten verdere rechtbaarheid te geven aan dit proces via de pers. In het bijzonder werd bedoeld op De Stoeten omdat wij in onze editie van mei '86 al hadden voorspeld dat de positie van **Vrederechter Blanckaert** een eerlijk proces onmogelijk zou maken.

Ook werd, via vertegenwoordigers van de kerkfabriek, wijlen dhr. Berden inder tijd half beloofd dat hij 'naar zijn orgel zou mogen terugkeren volgens de Christelijke Waarden' indien hij een verdere juridische procedure en vooral rechtbaarheid via de pers zou staken. Daartoe werd een door dhr. Berden afgewezen 'onderling akkoord' opgesteld onder de titel "l'Affaire B.". Langs deze weg willen wij - en dat is de redactie van dit blad - onderlijnen dat wij nog steeds zelf bepalen wat voor publicatie in De Stoeten in aanmerking komt en wat niet.

Wie als Oostendenaar niet beroerd geraakt door het tragische lot van de kunstenaar **Joseph Berden**, zal wellicht ook nooit iets snappen van de werken van Ensor en van de haat-liefde-verhoudingen die je terugvindt in alle tijdstroterende vormen van creativiteit die in deze stad ontsproten.

Aan het einde van zijn leven zag **Joseph Berden** het tegen zijn vroegere werkgever ingespannen loonproces als een ultieme vraag om erkenning.

Het advies van de arbeidsauditeur krijgt meteen ook een symbolische dimensie: men beweert dat de man slechts 2 uur per dag werkte.

Misschien is het maar beter dat hij het nooit heeft moeten meemaken.

de bestaande arbeidswetgeving voor bediendencontracten benadrukt.

Het vonnis dat de arbeidsrechtbank van Dendermonde in september '86 velde in het door koster-organist **Alfons Van Der Fraenen** tegen de kerkfabriek van St. Martinus (Erpe-Mere) ingespannen geding, gaat in precies dezelfde richting. Hier valt ook iets te leren over de verjaring. Volgens de Oostendse arbeidsauditeur is er in de hele zaak-Berden enkel sprake van enkele onvolledige uitkeringen aan vakantiegeld voor een totaal bedrag van 24.133 frank, een vordering die echter verjaard zou zijn.

Daar denken ze in Dendermonde, en niet alleen daar, bepaald anders over: "Waar het niet-betalen van wedde en verlofgeld dient aanzien als een voortgezet misdrijf is de vordering tot betaling van vergoedingen voor het jaar 1979 niet verjaard"; vonnis geveld op 2 juni '86 met referentie naar een vonnis van de Antwerpse arbeidsrechtbank dd. 2 maart 1983.

Deze stelling die verjaring uitsluit, werd nog eens bevestigd door een uitspraak van de Brusselse arbeidsrechtbank op 9 september 1986: "Het niet-betalen van het verschuldigde loon is een voortgezet misdrijf, zodat de verjaringstermijn van 5 jaar bepaald bij art. 26 voorafgaande titel Sv. slechts begint te lopen vanaf het laatste misdrijf. De verjaringstermijn van art. 15 Arbeidsovereenkomstwet is terzake niet van toepassing".

Voor het arbeidshof van Luik wordt in de loop van de maand januari ook gepleit in de zaak van koster-organist **Collin**. Ook hier: een jarenlange onderbetaling.

Bij dit alles valt ons lodderig oog op een fragment uit een vonnis van de rechtbank van Bergen op 27 juni 1985: "Hoewel ministeriële circulaire in beginsel akten van interne administratie zijn, krijgen ze het karakter van juridisch bindende akten van zodra ze bron worden van rechten en plichten".

Tja, dan dient het toch gezegd: het vergt moed -moed der wanhoop?- om ondanks dit alles een advies aan de rechtbank te formuleren waarbij men beweert dat anno '88 nog een dekreet uit 1803 van toepassing zou zijn op de huidige arbeidswetgeving.

Het vergt al heel wat minder moed om pakweg een week na het overlijden van **Joseph Berden**, niet gehinderd door gebrek aan enig bewijsmateriaal, te beweren dat de man 'slechts 2 uur per dag werkte'. Een lekker danspasje op het graf van **Joseph Berden** zou al heel wat meer blijk hebben gegeven van respect voor het werk van de organist.

Oh ja, nu de zaak-Kan't? weer even aktueel is, nog dit: de arbeidsrechtbank die op 19 januari zal vonnissen (of na het verschijnen van dit nummer zal gevonnis hebben) bestaat voor 3/5 uit onder druk van de CVP benoemde magistraten, die allen goede contacten onderhouden met kerkraadslid **G. Blanckaert**, want die is tevens Vrederechter aan de Brugse rechtbank en pa van de advocaat van de kerkraad. Laat ons dus liever uitkijken naar de dag waarop het proces-Berden voor het Hof van Beroep te Gent voorkomt.